

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ 2022

➤ **Νομικά Πρόσωπα**

Τα Νομικά Πρόσωπα ή οντότητες των οποίων η φορολογική χρήση έκλεισε στις 31/12/2022 δύνανται να υποβάλλουν εμπρόθεσμα τη φορολογική τους δήλωση έως τις 31/7/2023.

Η καταβολή του φόρου θα γίνει σε 8 μηνιαίες δόσεις με την πρώτη να είναι στις 31/7. Όμως, στην περίπτωση που υποβληθεί η δήλωση έως τις 31/08/2023, οι 2 πρώτες δόσεις του φόρου θα πρέπει να έχουν καταβληθεί έως 31/08/2023 και οι υπόλοιπες 6 δόσεις κάθε τελευταία εργάσιμη των επόμενων μηνών.

Αξίζει να επισημάνουμε ότι για τα Νομικά Πρόσωπα δεν προβλέπεται έκπτωση εφάπαξ πληρωμής σε καμία περίπτωση.

➤ **Φυσικά Πρόσωπα**

Τα Φυσικά Πρόσωπα δύνανται να υποβάλλουν εμπρόθεσμα τη φορολογική τους δήλωση έως τις 31/07/2023.

Η καταβολή του φόρου θα γίνει σε 8 μηνιαίες δόσεις. Όμως, στην περίπτωση που υποβληθεί η δήλωση έως τις 27/08/2023, οι 2 πρώτες δόσεις του φόρου θα πρέπει να έχουν καταβληθεί έως 31/08/2023 και οι υπόλοιπες 6 δόσεις κάθε τελευταία εργάσιμη των επόμενων μηνών.

Τέλος, δίνεται έκπτωση 3% του συνολικού φόρου, σε περίπτωση υποβολής της φορολογικής δήλωσης έως τις 31/7/2023 και καταβολής του ποσού εφάπαξ έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ιουλίου, δηλαδή έως τις 31/7/2023.

Όσον αφορά τις προθεσμίες αξίζει να κάνουμε δύο μικρές παρατηρήσεις: Πρώτον, η έκπτωση θα έπρεπε να αφορά όποιον πληρώσει **εμπρόθεσμα εφάπαξ το ποσό του φόρου**, άρα και όσους πληρώσουν έως τις 31 Αυγούστου ή τις 30 Σεπτεμβρίου, εάν είναι μέλη εταιρειών με απλογραφικά βιβλία.

Φορολογική κλίμακα για Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις (άρθρο 12 ΚΦΕ)

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
			(ευρώ)	(ευρώ)
10000	9%	900	10000	900
10000	22%	2200	20000	3100
10000	28%	2800	30000	5900
10000	36%	3600	40000	9500
Υπερβάλλον	44%			

Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των εννιάμισι χιλιάδων (9.500) ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωσης έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο και την παράγραφο 1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 29. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της.

✓ Μειώσεις φόρου Εισοδήματος (άρθρο 16 ΚΦΕ)

Με το [άρθρο 9](#) του νόμου [4646/2019](#) αντικαταστάθηκε το [άρθρο 16](#) του ν. [4172/2013](#) (ΚΦΕ) και προσδιορίζεται η μείωση του αναλογούντος φόρου σύμφωνα με την οικογενειακή κατάσταση και ο περιορισμός αυτής με βάση το εισόδημα.

Επανακαθορίζονται τα ποσά της μείωσης του φόρου που προκύπτει σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν.4172/2013, προκειμένου να εναρμονισθούν με τους νέους μειωμένους συντελεστές φορολόγησης του εισοδήματος από μισθωτή εργασία, συντάξεις, ως ακολούθως:

- σε επτακόσια εβδομήντα επτά (777) ευρώ, για τον φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα
- σε οκτακόσια δέκα (810) ευρώ, για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,
- σε εννιακόσια (900) ευρώ, για τον φορολογούμενο με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα,
- σε χίλια εκατόν είκοσι (1.120) ευρώ, σε φορολογούμενο με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα

και σε χίλια τριακόσια σαράντα (1.340) ευρώ, από δύο χιλιάδες εκατό ί (2.100) ευρώ που ισχύει, σε φορολογούμενο με τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα.

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΚΟΛΥΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

- Για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο μετά το τέταρτο, η μείωση του , φόρου αυξάνεται κατά διακόσια είκοσι (220) ευρώ, για κάθε επόμενο τέκνο.

- **Φόρος Εισοδήματος: Με 4,5% θα φορολογηθούν φέτος οι νέοι επαγγελματίες και οι νέες ατομικές επιχειρήσεις.**

Για να ισχύσει ο μειωμένος φορολογικός συντελεστής βασική προϋπόθεση είναι τα εισοδήματα του 2022 να είναι κάτω από τις 10.000 ευρώ.

Το μέτρο αφορά νέες επιχειρήσεις κατά βάση μικρές οι οποίες από το 2020 μέχρι και τη χρήση του 2022 θα φορολογούνται με συντελεστή 4,5% έναντι 9% που θα εφαρμόζεται για όλες τις υπόλοιπες **με ετήσια ακαθάριστα έσοδα (τζίρος) έως 10.000 ευρώ**. Έτσι το ποσό του φόρου που αναλογεί για τα εισοδήματα του 2022 και θα κληθούν να καταβάλλουν περιορίζεται στα 450 ευρώ από 900 ευρώ που ήταν αρχικά.

Το μέτρο αυτό ορίζεται από τον Νόμος [4172/2013 - ΦΕΚ 167/Α/23-7-2013](#), και συγκεκριμένα στην παράγραφος 2 του άρθρου 29, που προβλέπει ότι τα φυσικά πρόσωπα με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1ης Ιανουαρίου 2013 και μετά και για τα **τρία πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς τους**, ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της φορολογικής κλίμακας **μειώνεται κατά 50% εφόσον το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημά τους από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ**.

Με δεδομένο ότι ο συντελεστής από τον Ιανουάριο του 2022 έχει διαμορφωθεί στο 9% (από 22%) οι νέες ατομικές επιχειρήσεις και οι νέοι ελεύθεροι επαγγελματίες θα φορολογηθούν με τον εξαιρετικά χαμηλό συντελεστή 4,5% από 11% που ίσχυε μέχρι και τη χρήση του 2019. Σημειώνεται ότι ο πολύ χαμηλός συντελεστής **αφορά μόνο τα τρία πρώτα χρόνια λειτουργίας της επιχείρησης και αμέσως μετά θα ανέβει στο 9% για τζίρους έως 10.000 ευρώ**.

Φορολογική κλίμακα για εισόδημα από ακίνητα φυσικών προσώπων

Εφαρμόζεται αυτοτελής κλίμακα φορολογίας για τα εισοδήματα από ακίνητα, με **συντελεστές από 15% έως 45%**. Ειδικότερα προβλέπεται αυτοτελής φορολόγηση των εισοδημάτων από την εκμετάλλευση ακίνητης περιουσίας με κλίμακα στην οποία ισχύουν συντελεστές φόρου:

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
12.000,00	15%	1.800,00	12.000,00	1.800,00
23.000,00	35%	8.050,00	35.000,00	9.850,00
Υπερβάλλον	45%			

- Μειώσεις λόγω έκπτωσης δαπανών (παρ. 3 άρθρου 39 Κ.Φ.Ε.)

«3. Οι ακόλουθες δαπάνες εκπίπτουν με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι φυσικό πρόσωπο εκπίπτει ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης ή άλλες πάγιες και λειτουργικές δαπάνες του ακινήτου».

- Εισφορά αλληλεγγύης

Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις του άρθρου 298 του ν. 4738/2020 (βλ. σχετική εγκύκλιο Ε.2204/2020) η εισφορά αλληλεγγύης για το εισόδημα από ακίνητα δε θα επιβληθεί κατά το φορολογικό έτος 2020. Το 2021, εάν δεν αλλάξει το καθεστώς, το εισόδημα από ακίνητα επιβαρύνεται κανονικά με εισφορά αλληλεγγύης.

- Δε συνιστά εισόδημα το μη εισπραχθέν μίσθωμα

Σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του 13 του ν. 4690/2020 ισχύουν τα εξής:

1. Στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167) προστίθεται παρ. 42 ως εξής:

Φυσικά πρόσωπα με εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα

[Άρθρο 29 παρ 1 ΚΦΕ]

Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, αφού προστεθούν σε τυχόν εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις. Για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν εφαρμόζονται οι μειώσεις του άρθρου 16.

Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, υπολογίζεται η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16 αλλά μόνον στο εισόδημα που αποκτάται από την αγροτική δραστηριότητα. Εφόσον, μαζί με τα εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου αποκτάται και εισόδημα από μισθωτή εργασία ή συντάξεις, η μείωση του φόρου θα είναι αυτή που αναλογεί στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία και συντάξεις, καθώς και αγροτική δραστηριότητα.

[Άρθρο 29 παρ 2 ΚΦΕ]

Για τα φυσικά πρόσωπα με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1ης Ιανουαρίου 2013 και για τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς τους ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας του άρθρου 15 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημά τους από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

Η φορολογική κλίμακα

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος	Φόρου
			(ευρώ)	(ευρώ)
10000	9%	900	10000	900
10000	22%	2200	20000	3100
10000	28%	2800	30000	5900
10000	36%	3600	40000	9500
Υπερβάλλον	44%			

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ - ΝΟΜΙΚΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ
Με τήρηση ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟΥ λογιστικού συστήματος

Φορολογικό έτος 2022	Φορολογικός συντελεστής %
-Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.,)	22%
-Συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών	22%
-Κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς	22%
-Κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών	22%
-Λοιπές κοινοπραξίες (στις οποίες δεν συμμετέχουν μόνο προσωπικές εταιρείες)	22%
-Λοιπές νομικές οντότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ανωτέρω	22%
-Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα, σωματεία και ιδρύματα	22%

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ - ΝΟΜΙΚΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ
Με τήρηση ΔΙΠΛΟΓΡ ΑΦΙΚΟΥ λογιστικού συστήματος

Φορολογικό έτος 2022	Φορολογικός συντελεστής %
-Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.	22%
-Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.,)	22%
-Κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς	22%
-Κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών	22%
-Λοιπές κοινοπραξίες (στις οποίες δεν συμμετέχουν μόνο προσωπικές εταιρείες)	22%
-Λοιπές νομικές οντότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ανωτέρω	22%

Νομικά πρόσωπα με ημερομηνία έναρξης φορολογικού έτους από 1.7

Φορολογική περίοδος	Από 1/7/2022	
	Φορολογικός συντελεστής %	Φορολογικός συντελεστής %
-Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.	22%	
-Προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.)	22%	
-Κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς	22%	
-Κοινοπραξίες προσωπικών εταιρειών	22%	
-Λοιπές κοινοπραξίες (στις οποίες δεν συμμετέχουν μόνο προσωπικές εταιρείες)	22%	
-Πιστωτικά ιδρύματα όπως ορίζονται στο σημείο 1 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, εφόσον έχουν ενταχθεί και για τα φορολογικά έτη που υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του άρθρου 27Α,	22%	
-Λοιπές νομικές οντότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ανωτέρω	22%	

Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου	Σχετική διάταξη Κ.Φ.Ε.	Συντελεστής φόρου	Σχετική διάταξη Κ.Φ.Ε.	Σχετική απόφαση
Τόκοι	Περ.β' παρ 1 του άρθ.62	15%	Παρ.1 άρθ.64	ΠΟΛ.1011/2.1.2014
Δικαιώματα (royalties) και λοιπές πληρωμές	Περ.γ' παρ 1 του άρθ.62	20%	Παρ.1 άρθ.64	ΠΟΛ.1011/2.1.2014
Τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες	Περ.δ' παρ 1 του άρθ.62	20%	Παρ.1 άρθ.64	ΠΟΛ.1048/11.2.2014
Τεχνικά έργα	Περ.δ' παρ 1 του άρθ.62	3%	Παρ.1 άρθ.64	ΠΟΛ.1027/20.1.2014
Ασφάλισμα ομαδικών ασφαλιστηρίων - Περιοδικά καταβαλλόμενο	Περ.ε' παρ 1 του άρθ.62	15%	Παρ.1 άρθ.64	ΠΟΛ.1049/11.2.2014 - ΠΟΛ. 1104/9.4.2014
Ασφάλισμα ομαδικών ασφαλιστηρίων με εφάπαξ καταβολή	Περ.ε' παρ 1 του άρθ.62	10%,20%	Παρ.1 άρθ.64	ΠΟΛ.1049/11.2.2014 - ΠΟΛ. 1104/9.4.2014
Πωλήσεις σε φορείς γενικής κυβέρνησης (Δημόσιο κλπ)	Παρ. 2 του άρθ.62	1%,4%,8%	Παρ.2 άρθ.64	ΠΟΛ.1028/20.1.2014
Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις	Αρθ.12,13 - Αρθ.59 του ΚΦΕ. - Αρθ. 60 Κ.Φ.Ε.	Κλίμακα φόρου	Άρθρα 15,16	ΠΟΛ.1049/11.2.2014 - ΠΟΛ. 1104/9.4.2014
Αποζημίωσης απολυομένων	Αρθ. 15ν.4172/2013	Κλίμακα	Παρ.3 άρθ.15	

Συντελεστές Παρακρατούμενων φόρων

Μερίσματα	Συντελεστής παρακράτησης φόρου
2014	10%
2015	10%
2016	10%
2017	15%
2018	15%
2019	10%
2020-21-22	5%

Προκαταβολή Φόρου

Φορολογικό έτος	2022
	Συντελεστής
Φυσικά πρόσωπα με επιχειρηματική δραστηριότητα 55%	80%
Νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες	

Σημείωση . Οι διατάξεις περί προκαταβολής φόρου για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες δεν ισχύουν :

α) για τις εταιρείες που μετασχηματίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 54 του παρόντος, του ν.δ. 1297/1972 και του ν. 2166/1993 κατά περίπτωση,

β) για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες που συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρεία ή διασπώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68, 80 και 81, κατά περίπτωση, του κ.ν. 2190/1920 (Α' 37),

γ) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που συγχωνεύονται σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του ν. 3190/1955 (Α' 91),

δ) για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται σε νέα ή υφιστάμενη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, καθώς και τις δευτεροβάθμιες ή τριτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που μετατρέπονται σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 2810/2000 (Α' 61).

στ) για τα νομικά πρόσωπα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου, σε άλλο νομικό πρόσωπο που εμπίπτει στις διατάξεις της ίδιας παραγράφου,

ζ) για τα διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιούμενα κέρδη ανωνύμων εταιρειών, που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος, βάσει ειδικών διατάξεων νόμων. [ΠΟΛ.1014/2018].

Μείωση της προκαταβολής φόρου

Φυσικά πρόσωπα

Με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 69 του ν.4172/2013 ορίζεται ότι όταν υποβάλλεται δήλωση για πρώτη φορά από φυσικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το προς βεβαίωση ποσό της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος περιορίζεται στο μισό.

Σε περίπτωση που τυχόν μειωθεί το εισόδημα άνω του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), ο φορολογούμενος μπορεί να ζητήσει με αίτησή του τη μείωση του φόρου που βεβαιώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 69 του ΚΦΕ. Η αίτηση υποβάλλεται μέχρι το τέλος του μήνα Σεπτεμβρίου. [Άρθρο 70 ΚΦΕ].

Νομικά πρόσωπα

Επίσης, με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 71 του ν.4172/2013 ορίζεται ότι τα ποσοστά προκαταβολής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων μειώνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) για τα νέα νομικά πρόσωπα κατά τα τρία (3) πρώτα οικονομικά έτη από τη δήλωση έναρξης εργασιών τους. Η μείωση αυτή δεν εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου.

Επιπλέον, με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 71 του ν.4172/2013 ορίζεται ότι σε περίπτωση που τυχόν μειωθεί το εισόδημα άνω του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), ο φορολογούμενος μπορεί να ζητήσει με αίτησή του τη μείωση της προκαταβολής του φόρου που βεβαιώθηκε κατά τις διατάξεις του άρθρου 69 του ν.4172/2013. [ΠΟΛ.1060/2015]

Φορολογία Μερισμάτων

ια εισοδήματα που αποκτώνται το φορολογικό έτος που ξεκινά από	Συντελεστής παρακράτησης φόρου μερισμάτων
01.01.2014	10%
01.01.2015	10%
01.01.2016	10%
01.01.2017	15%
01.01.2018	15%
01.01.2019	10%
01.01.2020-21-22	5%

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της παραγράφου 1 του άρθρου 43Α του Κ.Φ.Ε. υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (ευρώ)	Συντελεστής εισφοράς αλληλεγγύης
0,00 - 12.000,00	0%
12.000,01 - 20.000,00	2,2%
20.000,01 - 30.000,00	5,0%
30.000,01 - 40.000,00	6,5%
40.000,01 - 65.000,00	7,5%
65.000,01 - 220.000,00	9,0%
220.000,01 -	10,0%

Σύμφωνα με το άρθρο 298 του νόμου 4738/2020 απαλλάσσονται από την φορολογική επιβάρυνση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης τα φυσικά πρόσωπα είτε είναι ιδιώτες είτε πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, καθόσον για το 2020 με εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα, από κεφάλαιο (μερίσματα, τόκοι, δικαιώματα και ακίνητη περιουσία) καθώς και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, ενώ για το 2021 απαλλάσσονται τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία του ιδιωτικού τομέα.

Αναλυτικά συμφωνα με την Ε.2204/2020 :

Το τέλος επιτηδεύματος

Επιβολή τέλους επιτηδεύματος από 400 έως 650 ευρώ σε κάθε φορολογούμενο που έχει ασκήσει επιχειρηματική ή αγροτική δραστηριότητα. Σε περίπτωση **διακοπής της δραστηριότητας μέσα στη χρήση του 2022**, το τέλος επιτηδεύματος θα περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης ή της άσκησης του επαγγέλματος εντός του 2022.

Φορολογική δήλωση 2022. Τι ισχύει για τις δαπάνες με ηλεκτρονικές συναλλαγές και πόσο προσαυξάνεται ο φόρος όταν δεν συμπληρώνεται το απαιτούμενο ποσοστό

22% PENALTY

Η προκαταβολή φόρου

Μειώνεται η **προκαταβολή φόρου στο 55% για το 2022** για όλα τα **φυσικά πρόσωπα** που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και στο **80% για τις επιχειρήσεις**.

Ποιες δαπάνες αναβάθμισης ακινήτων "ξεκλειδώνουν" την έκπτωση φόρου 40%

Έκπτωση φόρου έως και 1.600 ευρώ θα δουν στο εφετινό «λογαριασμό» της εφορίας οι φορολογούμενοι οι οποίοι το 2022 προχώρησαν στην ανακαίνιση, επισκευή ή ενεργειακή αναβάθμιση του σπιτιού τους. Με την υποβολή των φετινών φορολογικών δηλώσεων ενεργοποιείται το φορομπόνους 40% για εργασίες ανακαίνισης, επισκευής ή ενεργειακής αναβάθμισης ακινήτων.

Σύμφωνα με την απόφαση:

- Εκπίπτουν από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων οι δαπάνες για τη λήψη υπηρεσιών οι οποίες σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων και πραγματοποιούνται από 1.1.2020 έως και 31.12.2022.
- Η έκπτωση θα κατανέμεται ισόποσα σε περίοδο τεσσάρων ετών και θα ανέρχεται σε ποσοστό 40% του ύψους των επιλέξιμων δαπανών για τη λήψη των παραπάνω υπηρεσιών, με ανώτατο συνολικό όριο **δαπανών για τα έτη 2020, 2021 και 2022 τα 16.000 ευρώ**. Το μέγιστο ποσό έκπτωσης διαμορφώνεται, συνεπώς, συνολικά στα 6.400 ευρώ ή 1.600 ευρώ για κάθε έτος.
- **Για τον υπολογισμό της έκπτωσης λαμβάνονται υπόψη μόνο οι δαπάνες για τις εργασίες**, και όχι τα έξοδα για τις προμήθειες υλικών.
- Απαραίτητες προϋποθέσεις για να ισχύσει η έκπτωση είναι η απόδειξη των δαπανών με νόμιμα παραστατικά και η εξόφλησή τους με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής (χρεωστικές, πιστωτικές ή προπληρωμένες κάρτες, υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής) ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.
- Οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να μην έχουν εκπέσει ως δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδα επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Το μέτρο καλύπτει κτίρια τα οποία δεν έχουν ήδη ενταχθεί ή δεν θα ενταχθούν σε πρόγραμμα αναβάθμισης κτιρίων ή άλλα προγράμματα ή δράσεις επιχορήγησης.
- Δικαιούχοι της έκπτωσης από τον φόρο εισοδήματος είναι τα φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή επικαρπίας στο κτίριο στο οποίο πραγματοποιούνται οι επιλέξιμες δαπάνες ενεργειακής, λειτουργικής και αισθητικής αναβάθμισης. Επίσης, δικαιούχοι είναι και τα φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα ψιλής κυριότητας επί του ακινήτου, με την προϋπόθεση να το χρησιμοποιούν είτε ως κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία, είτε ως έδρα ή υποκατάστημα για την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους.
- Δικαιούχος της μείωσης είναι μόνο το πρόσωπο στο όνομα του οποίου εκδίδεται το σχετικό παραστατικό.
- Εάν οι δαπάνες αφορούν κοινόχρηστους χώρους κτιρίου, ο διαχειριστής της πολυκατοικίας/συγκροτήματος ιδιοκτησιών εξοφλεί ηλεκτρονικά τις δαπάνες και αυτές λαμβάνονται υπόψη για τους δικαιούχους ανάλογα με τα χιλιοστά συνιδιοκτησίας τους, με βάση σχετική βεβαίωση που θα χορηγείται από τον διαχειριστή.

Οι επιλέξιμες ενεργειακές δαπάνες αφορούν στη λήψη υπηρεσιών για τα ακόλουθα:

1. Τοποθέτηση θερμομόνωσης.
2. Αντικατάσταση κουφωμάτων, υαλοπινάκων και εξωτερικών προστατευτικών φύλλων.

3. Εγκατάσταση ή αναβάθμιση συστήματος θέρμανσης/ψύξης, καθώς και των αναγκαίων υποδομών και στοιχείων, ώστε το κτίριο να καθίσταται πλήρως λειτουργικό.
4. Εγκατάσταση διατάξεων αυτόματου ελέγχου της λειτουργίας του συστήματος θέρμανσης/ψύξης.
5. Εγκατάσταση συστήματος αυτοπαραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος (με ενεργειακό συμψηφισμό), καθώς και συστημάτων ηλεκτρικών συσσωρευτών (μπαταρίες) όταν συνδυάζονται με φωτοβολταϊκά συστήματα.
6. Εγκατάσταση συστήματος παραγωγής ζεστού νερού με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).
7. Εγκατάσταση συστήματος μηχανικού αερισμού με ανάκτηση θερμότητας.
8. Αναβάθμιση φωτισμού των κοινόχρηστων χώρων πολυκατοικίας.

Οι επιλέξιμες λειτουργικές - αισθητικές δαπάνες αφορούν στη λήψη υπηρεσιών για τα ακόλουθα:

1. Τοποθέτηση/αντικατάσταση υδραυλικής εγκατάστασης.
2. Τοποθέτηση/αντικατάσταση ηλεκτρολογικής εγκατάστασης.
3. Συντήρηση/επισκευή στέγης.
4. Επισκευή τοιχοποιίας/Χρωματισμού εσωτερικά και εξωτερικά των κτιρίων.
5. Τοποθέτηση σταθερών ή κινητών συστημάτων σκίασης.
6. Αναβάθμιση ή εγκατάσταση ανελκυστήρα.
7. Εγκατάσταση οικιακών σημείων επαναφόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων.
8. Αλλαγή ή επισκευή δαπέδων.

Φορολογικές δηλώσεις 2023: Νέο 8σέλιδο Ε1 με πιο πολλούς κωδικούς και αναλυτικούς «κρυφούς» πίνακες

Οι αλλαγές στους κανόνες υπολογισμού των φόρων, στον τύπο και το περιεχόμενο του βασικού εντύπου.

Ένα εντελώς διαφορετικό έντυπο Ε1 φορολογικής δήλωσης – οκτώ σελίδων αντί τεσσάρων – με πλήθος νέους κωδικούς και αναλυτικούς επεξηγηματικούς πίνακες, που πρέπει να συμπληρωθούν και στη συνέχεια τα δεδομένα τους να μεταφορτωθούν στα πεδία και τους κωδικούς της δήλωσης, καλούνται να συμπληρώσουν και να υποβάλουν φέτος στη Φορολογική Διοίκηση περίπου 9.000.000 φυσικά πρόσωπα.

Οι πλέον σημαντικές αλλαγές που επέρχονται φέτος στους βασικούς κανόνες υπολογισμού των φόρων για τα εισοδήματα του 2022 είναι μόνο τρεις για τα φυσικά πρόσωπα. Όμως υπάρχει ένα πλήθος άλλων μικροαλλαγών που κάνει τη διαφορά και ουσιαστικά οδήγησε την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων να επανασχεδιάσει το...layout του βασικού φορολογικού εντύπου Ε1, μετατρέποντάς το από 4σέλιδο σε 8σέλιδο.

Οι νέοι κανόνες, που αλλάζουν το τελικό αποτέλεσμα της εκκαθάρισης των φετινών φορολογικών δηλώσεων για μεγάλο αριθμό φυσικών προσώπων, είναι:

1) Η πρόσθετη έκπτωση φόρου εισοδήματος που προκύπτει από την πρωτοεφαρμοζόμενη φέτος διάταξη για τη μείωση του φορολογητέου εισοδήματος κατά το 30% των ετησίων

δαπανών που πραγματοποιήσει το προηγούμενο έτος κάθε υπόχρεος μέσω ηλεκτρονικών μεθόδων πληρωμής (πιστωτικών ή χρωστικών καρτών ή καρτών πληρωμών κ.λπ.) για να εξοφλήσει τις αμοιβές **σε 20 συγκεκριμένες κατηγορίες επιτηδευματιών**, δηλαδή σε κτηνιάτρους, υδραυλικούς, ψυκτικούς, συντηρητές θέρμανσης, ηλεκτρολόγους, σοβατζήδες, πλακάδες, λοιπά οικοδομικά επαγγέλματα, εκμεταλλευτές ταξί, κομμωτές, γραφεία κηδειών, ινστιτούτα αισθητικής, καθαρίστριες, φωτογράφοι, σχολές χορού, γυμναστήρια, δικηγόρους, παιδαγωγούς, οικιακές βοηθούς και γυμναστήρια. Το συνολικό ποσό κατά το οποίο επιτρέπεται να μειωθεί το φορολογητέο εισόδημα από την έκπτωση του 30% των δαπανών αυτών δεν μπορεί να υπερβεί τα 5.000 ευρώ και, ως εκ τούτου, με δεδομένο ότι ο ανώτατος συντελεστής του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων παραμένει και φέτος στο 44%, το ποσό έκπτωσης φόρου που μπορούν να καρπωθούν οι φορολογούμενοι από την εφαρμογή του μέτρου αυτού δεν μπορεί να υπερβεί τα 2.200 ευρώ.

2) Η προσμέτρηση των δαπανών για αμοιβές σε ιατρούς και άλλα επαγγέλματα υγείας στο διπλάσιο του ύψους τους για την κάλυψη του 30% του ατομικού φορολογητέου εισοδήματος. Εις διπλούν για την κάλυψη του 30% “μετράνε”, συγκεκριμένα, τα ποσά των δαπανών για αμοιβές σε ιατρούς, οδοντιάτρους, ορθοδοντικούς, οστεοπαθητικούς, χειροπράκτες, οφθαλμιάτρους, χειροποδιστές και ποδολόγους. Προϋπόθεση είναι οι δαπάνες αυτές να έχουν εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής (τραπεζικές κάρτες κ.λπ.).

3) Η απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος των φυσικών προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και το 2022 αύξησαν κατά τουλάχιστον τρία δωδέκατα τον μέσο αριθμό εργαζομένων τους με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος. Η απαλλαγή χορηγείται με την προϋπόθεση ότι τα ακαθάριστα έσοδά τους κατά το φορολογικό έτος 2022 που εφαρμόζεται η εξαίρεση δεν ξεπέρασαν τα 2 εκατ. ευρώ.

Οι νέοι πίνακες και κωδικοί που προστέθηκαν

Σύμφωνα με την απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ Γ. Πιτισιλή με την οποία καθορίστηκε ο τύπος και το περιεχόμενο του νέου εντύπου Ε1:

* Τόσο οι ηλεκτρονικά εξοφληθείσες δαπάνες που εκπίπτουν κατά το 30% του ύψους τους και μέχρι ποσού 5.000 ευρώ από το φορολογητέο εισόδημα όσο και οι ηλεκτρονικά εξοφληθείσες δαπάνες για αμοιβές σε ιατρούς και άλλους επαγγελματίες υγείας πρέπει να συμπεριληφθούν στον κωδικό 049 του πίνακα 7 από τον υπόχρεο ή στον κωδικό 050 του πίνακα 7 από τη σύζυγο, μαζί με τις λοιπές ηλεκτρονικά εξοφληθείσες δαπάνες που λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη του 30% του εισοδήματος. Κατά την ηλεκτρονική συμπλήρωση της δήλωσης, ο φορολογούμενος πρέπει να κλικάρει πάνω στο ασυμπλήρωτο πεδίο που βρίσκεται δίπλα από τον κωδικό 049 ή δίπλα από τον κωδικό 050 ώστε να αναδυθεί στην οθόνη του υπολογιστή του ένας αναλυτικός πίνακας. Ο νέος αυτός πίνακας περιλαμβάνει προσυμπληρωμένα αριθμητικά δεδομένα, ξεχωριστά για κάθε μία από τις τρεις παραπάνω κατηγορίες δαπανών, τα οποία θα κληθεί στη συνέχεια, είτε να επιβεβαιώσει και να μεταφέρει αυτούσια στη δήλωση είτε να αναγράψει τροποποιημένα, σε άλλα κενά πεδία ακριβώς από κάτω. Τα ποσά που θα αναγράψει ο φορολογούμενος στα κενά πεδία, διακριτά για κάθε μία από τις τρεις παραπάνω κατηγορίες ηλεκτρονικά εξοφληθεισών δαπανών θα αθροιστούν από το σύστημα εκκαθάρισης της Α.Α.Δ.Ε. και θα μεταφερθούν ως άθροισμα στον κωδικό 049 για υπόχρεο και στον κωδικό 050 για τη σύζυγο. Όμως, παρά την εμφάνισή τους σε άθροισμα στους κωδικούς αυτούς, κάθε μία από τις τρεις αυτές κατηγορίες δαπανών θα ληφθεί υπόψη ξεχωριστά στην εκκαθάριση της δήλωσης, σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν για κάθε μία από αυτές και ήδη περιγράψαμε.

* Προστέθηκαν νέοι κωδικοί με τη συμπλήρωση των οποίων δηλώνεται η εξαίρεση από την υποχρέωση καταβολής του τέλους επιτηδεύματος του έτους 2022 για τις ατομικές επιχειρήσεις που το 2022 αύξησαν τον μέσο αριθμό εργαζομένων τους με σχέση εργασίας πλήρους απασχόλησης σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος. Οι νέοι αυτοί κωδικοί όμως θα παραμείνουν προσωρινά ανενεργοί και θα προσυμπληρωθούν από την ΑΑΔΕ, αμέσως μόλις διαβιβαστούν από το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στη ΑΑΔΕ τα στοιχεία για τις ατομικές επιχειρήσεις που πληρούν τα κριτήρια για την απαλλαγή. Η ΑΑΔΕ θα ενημερώσει άμεσα τους δικαιούχους με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μόλις είναι διαθέσιμα γι' αυτούς τα σχετικά στοιχεία.

* Προστέθηκαν οι νέοι κωδικοί 387-388, στους οποίους συμπληρώνεται η εφάπαξ αποζημίωση που καταβάλλεται στην αλλοδαπή από οποιονδήποτε αλλοδαπό φορέα χωρίς μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και για οποιονδήποτε λόγο διακοπής της σχέσεως εργασίας ή άλλης σύμβασης, η οποία συνδέει το φορέα με τον δικαιούχο της αποζημίωσης, όταν έχει και η Ελλάδα δικαίωμα φορολόγησης.

* Προστέθηκαν οι νέοι κωδικοί 635-636 στους οποίους αναγράφονται οι χρηματικές δωρεές προς την εταιρεία «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.», το συνολικό ποσό των οποίων εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα του δωρητή, αναλογικά, ανά κατηγορία δηλωθέντος εισοδήματος, του φορολογικού έτους εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η δωρεά (άρθρο 72, ν.4914/2022).

* Προστέθηκαν οι νέοι κωδικοί 063-064, στους οποίους συμπληρώνονται οι χρηματικές δωρεές προς τα κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Για τις δωρεές αυτές, το ποσό του φόρου μειώνεται κατά 40% επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς αυτούς, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ.1 του άρθρου 19 του ΚΦΕ. Το συνολικό ποσό των δωρεών στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% του φορολογητέου εισοδήματος.\

* Προστέθηκαν οι νέοι κωδικοί 035-036, οι οποίοι συμπληρώνονται από κάθε φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα και υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4935/2022 σύμφωνα με τις οποίες ο φόρος εισοδήματος μειώνεται κατά 50% σε κάθε περίπτωση συνεργασίας φυσικών προσώπων κατά κύριο επάγγελμα αγροτών είτε στο πλαίσιο συνεταιρισμών είτε στο πλαίσιο της συμβολαιακής γεωργίας.

* Στους κωδικούς 875-876 αναγράφεται η εισαχθείσα υπεραξία από την πώληση μετοχών πλοιοκτητριών εταιρειών ή εταιρειών χαρτοφυλακίου αυτών, ναυλωτριών εταιρειών υπό γυμνή ναύλωση πλοίων ή μισθωτριών εταιρειών πλοίων υπό χρηματοδοτική μίσθωση που υπάγονται στο νέο Συνυποσχετικό οικειοθελούς παροχής ανάμεσα στο Ελληνικό Δημόσιο και τη ναυτιλιακή κοινότητα, αόριστης χρονικής διάρκειας που κυρώθηκε με το άρθρο 56 του ν. 4607/2019 (Α'65), όπως τροποποιήθηκε με την Πρόσθετη Πράξη του νέου Συνυποσχετικού, που κυρώθηκε με το άρθρο 6 του ν. 5000/2022 (Α'226), στην οποία επιβάλλεται από το φορολογικό έτος 2022 και εφεξής εθελούσια καταβολή 5% αν εισαχθούν στην Ελλάδα, ενώ απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α ΚΦΕ.

Και άλλες καινοτομίες

Σύμφωνα εξάλλου με διευκρινιστική ανακοίνωση της Α.Α.Δ.Ε. στη φετινή διαδικασία ηλεκτρονικής συμπλήρωσης, υποβολής και εκκαθάρισης των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων επέρχονται και οι εξής σημαντικές καινοτομίες:

• Οι φορολογούμενοι με εξαρτώμενα τέκνα πρέπει να συμπληρώνουν πλέον στον πίνακα 8 το επίθετο του κάθε τέκνου, καθώς και τον Αριθμό Δελτίου Ταυτότητάς του, εφόσον αυτό έχει εκδοθεί, σε ειδικά πεδία.

• Έχει απλοποιηθεί η διαδικασία υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για τους κατοίκους εξωτερικού.

• Επιστροφές φόρου εισοδήματος σε φορολογούμενους που δεν έχουν φορολογικές ή ασφαλιστικές οφειλές ή δέσμευση ενημερότητας, θα αποστέλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος για άμεση επιστροφή σε εβδομαδιαία βάση.

• Επιστροφές φόρου εισοδήματος σε φορολογούμενους που δεν έχουν ασφαλιστικές οφειλές ή δέσμευση ενημερότητας και έχουν φορολογικές οφειλές, θα συμψηφίζονται κεντρικά το πρώτο και το τρίτο δεκαήμερο κάθε μήνα, αρχής γενομένης από το τέλος Απριλίου. Όσοι συμψηφισμοί δεν θα μπορούν να διενεργηθούν κεντρικά, θα διεκπεραιώνονται στο συντομότερο δυνατό χρόνο από τις ΔΟΥ.

• Επιστροφές φόρου εισοδήματος που θα προκύψουν από δηλώσεις που θα υποβληθούν μετά την εκκαθάριση του ΕΝΦΙΑ 2023 και μέχρι την εξόφλησή του, θα συμψηφίζονται κεντρικά και με τον φόρο αυτόν, όπως και με οποιαδήποτε άλλη φορολογική οφειλή.

• Οφειλές από το φόρο εισοδήματος θα συμψηφίζονται κατά προτεραιότητα με δικαιώματα επιστροφής από άλλους φόρους, που υπάρχουν ή θα γεννηθούν μέχρι τις 31.7.2023, ώστε σε περίπτωση εξόφλησης του φόρου εισοδήματος μέσω του συμψηφισμού, να χορηγείται η έκπτωση 3%.

Προσυμπλήρωση εντύπου Ε3

Από το φορολογικό έτος 2022 και εφεξής, εμφανίζονται προσυμπληρωμένες οι κατηγορίες εσόδων και εξόδων βάσει των δεδομένων που έχουν διαβιβαστεί και χαρακτηριστεί στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA. Τα προσυμπληρωμένα ποσά δύνανται να τροποποιούνται από τον φορολογούμενο.

Ο φόρος για έναρξη επιτηδεύματος το 2022

Τα πρόσωπα που έκαναν έναρξη επιτηδεύματος το 2020 ιδρύοντας **νέες ατομικές επιχειρήσεις**, θα φορολογηθούν για τα καθαρά τους κέρδη, **με συντελεστή φόρου της τάξης του 4,5%**. Προϋπόθεση είναι τα **κέρδη** τους να είναι **μέχρι και 10.000 ευρώ**.

Επιπλέον έχουν μπροστά τους μια τριετία για να απολαμβάνουν τον χαμηλό φορολογικό συντελεστή, εφόσον βέβαια δεν αλλάξει κάτι στην πορεία.

Η προκαταβολή για νέους φορολογούμενους

Για όσους νέους φορολογούμενους αποκτούν εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το ποσό της προκαταβολής φόρου **περιορίζεται στο 50%** και όταν η προκαταβολή φόρου είναι μέχρι 30 ευρώ δεν βεβαιώνεται.

Έμποροι 62 ετών

Εξαιρούνται από το **τέλος επιτηδεύματος** όσοι επιτηδευματίες απέχουν τρία χρόνια από τη συνταξιοδότησή τους. Ως έτος ηλικίας συνταξιοδότησης θεωρείται το 65ο.

Ανενεργά μπλοκάκια

Επιτηδευματίες που βρίσκονται σε αδράνεια και έχουν ανενεργά μπλοκάκια **γλιτώνουν από το τέλος επιτηδεύματος**.